

۱ آرایه ادبی مناسب با هر سروده را در برابر آن بنویسید. (یک آرایه اضافه است.)

الف) آتش عشق است کاندلر نی فتاد / جوشش عشق است کاندلر می فتاد	۱- ایهام
ب) چون رود امیدوارم ؛ بی تا بم و بی قرارم / من می روم سوی دریا ؛ جای قرار من و تو	۲- تضمین
پ) گرچه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / قهوه خانه گرم و روشن بود همچون شرم	۳- حسن تعلیل
۴- حس آمیزی	

۲ ضمیر پیوسته، در کدام مصراع، «وابسته و وابسته» است؟
 «بعد چندی که گشودش چشم
 رخس خود را دید
 بس که خونش رفته بود از تن
 بس که زهر زخمها کاریش
 گویی از تن حس و هوشش رفته بود و داشت می خوابید»

۳ در هریک از موارد زیر، آرایه‌ی درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.
 الف) مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه‌ی خاموش بلبل را به گفتار آورد (اسلوب معادله / حسن تعلیل)
 ب) یکی تازی ای برنشسته سپاه / همی خاک نعلش بر آمد به ماه (تناقض / اغراق)
 ج) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نیاش نام نهادند. (تشخیص / تضمین)
 د) همگان خاموش / گرد بر گردش به کردار صدف بر گرد مروارید / پای تا سر گوش (جناس همسان / تشبیه)

۴ «هفت خوان را زادسرو مرد / ... / آن هریوه‌ی خوب و پاک آیین روایت کرد / خوان هشتم را / من روایت می‌کنم اکنون / من که نامم ماث/»
 الف) گروه اسمی «آن هریوه‌ی خوب»، چه نوع نقش تبعی دارد؟
 ب) نقش دستوری واژه‌ی «اکنون» را بنویسید.
 ج) واژه‌ی «هشتم» کدام‌یک از انواع وابسته‌های پسین است؟
 د) در گروه اسمی «زادسرو مرو»، هسته را مشخص کنید.

۵ در سروده‌ی «رخس بی‌مانند، با هزارش یادبود خوب خوابیده است»،
 الف) در گروه اسمی «هزارش یادبود خوب»، هسته‌ی گروه اسمی را تعیین کنید.
 ب) در گروه اسمی «رخس بی‌مانند»، نوع وابسته‌ی پسین را بنویسید.

۶ مصراع دوم هریک از بیت‌های زیر را بنویسید.
 الف) وین نغمه‌ی محبت بعد از من و تو ماند /
 ب) ماه آمده به دیدن خورشید، صبح زود /
 ج) تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی /

۷ در شعر «این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد»، منظور از «کلید گنج مروارید» چیست؟

۸

جاهای خالی را با مصراع مناسب کامل کنید.
 الف) ای مهربان‌تر از برگ در بوسه‌های باران /
 ب) آه این سر بریده ماه است در پگاه؟ /
 ج) اگر مستم اگر هوشیار اگر خوابم اگر بیدار /
 د) / تا کیمیای عشق بیابای و زر شوی

۹

این شعر اخوان (خوان هشتم) را با توجه به موارد زیر بررسی کنید.
 الف) استفاده از واژه‌ها، ترکیب‌ها و ساختارهای دستوری زبان کهن
 ب) کاربرد واژه‌ها و ترکیب‌های نوساخته

۱۰

بیت: «تو بودم کردی /» را کامل کنید.

۱۱

آرایه‌ی مشترک نمونه‌های زیر را بنویسید.
 الف) و صدای شوم و نامردانه‌اش در چاهسار گوش می‌پیچید.
 ب) آن شب که من نظاره‌ی آسمان رفته بودم، قندیل زیبای پروین سر زد.

۱۲

در شعر زیر منظور از «حدیث آشنا» چیست؟
 «مرد نَقال آن صدایش گرم، نایش گرم، و دمش، چونان حدیث آشنایش گرم»

۱۳

منظور از «کمندِ شصت خم» در شعر زیر چیست؟
 «هم‌چنان که می‌توانست او، اگر می‌خواست / کان کمندِ شصت خمّ خویش بگشاید»

۱۴

ترکیب «کلید گنج مروارید او گم شد» در شعر زیر چه مفهومی دارد؟
 «این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد»

۱۵

در شعر زیر معنی واژه مشخص شده را بنویسید.
 چوب‌دستی منتشا مانند در دستش

۱۶

با توجه به شعر زیر، شاعر چه تفاوتی بین شعر خود و دیگر سروده‌ها قائل شده است؟
 «قصه است این، قصه، آری قصه درد است / شعر نیست، / این عیار مهر و کین مرد و نامرد است / بی عیار و شعر محض خوب و خالی نیست / هیچ - هم چون پوچ - عالی نیست»

با توجه به متن به ۲ سؤال زیر پاسخ دهید:
 «مرد نَقال آن صدایش گرم / و دمش چونان حدیث آشنایش گرم / راه می‌رفت و سخن می‌گفت.»

۱۷

در مصراع اول یک آرایه‌ی ادبی بیابید.

۱۸

منظور از «حدیث آشنا» چیست؟

۱۹

عبارت‌های مشخص شده در هریک از اشعار زیر از نظر آرایه‌ی ادبی چه تفاوتی با یک‌دیگر دارند؟
 الف- این نخستین بار شاید بود / کان کلید گنج مروارید او گم شد
 ب- آن که هرگز - چون کلید گنج مروارید - / گم نمی‌شد از لبش لبخند

بخش زیر از شعر «اخوان ثالث» است. به دو پرسش بعدی پاسخ دهید.
چاه غدر ناجوانمردان / چاه چونان ژرفی و پهناش، بی‌شرمیش ناباور / و غم‌انگیز و شگفت‌آور

۲۰ اشاره به چه موضوعی دارد؟

۲۱ چه چیزی را توصیف می‌کند؟

۲۲ در عبارت زیر معنی واژه‌ی مشخص شده را بنویسید.
آری اکنون شیر ایران شهر / تهمتن گرد سجستانی

۲۳ عبارت زیر را به نثر ساده و روان امروزی بنویسید.
پهلوان هفت‌خوان، اکنون / طعمه‌ی دام و دهانِ خوان هشتم بود.

۲۴ عبارت زیر را به نثر روان بنویسید.
همگنان را خون گرمی بود.

۲۵ شعر زیر را به نثر روان بنویسید.
بی عیار و شعر محض خوب و خالی نیست
هیچ - هم‌چون پوچ - عالی نیست

۲۶ هفت‌خوان رستم را با توجه به داستان‌های شاهنامه مشخص کنید.

۲۷ در تشبیه به کار رفته در سروده‌ی زیر، «مشبه» و «مشبه‌به» را مشخص کنید.
«آن خداوند و سوار رخس بی‌مانند / آن‌که هرگز - چون کلید گنج مروارید - گم نمی شد از لبش لبخند»

۲۸ در سروده‌ی «خوان هشتم»، «رستم» و «شغاد»، هریک «نماد» چه کسانی هستند؟

۲۹ در سروده‌ی «پهلوان هفت‌خوان اکنون / طعمه‌ی دام و دهانِ خوان هشتم بود»، منظور از موارد مشخص شده را بنویسید.

۳۰ در بند زیر، از خوان هشتم، مشبه و مشبه‌به را معلوم کنید.
«چاه چونان ژرفی و پهناش، بی‌شرمیش ناباور / و غم‌انگیز و شگفت‌آور»

- ۱ الف) ۳- حسن تعلیل (ص ۴۷)
ب) ۱- ایهام (ص ۸۵)
پ) ۴- حس آمیزی (ص ۱۰۹)
- ۲ بس که زهر زخمها کاریش (ص ۱۱۲)
- ۳ الف) اسلوب معادله (ص ۴۸)
ج) تشخیص (ص ۶۲)
ب) اغراق (ص ۱۰۳)
د) تشبیه (ص ۱۰۹)
- ۴ الف) بدل
ج) صفت شمارشی (ترتیبی)
ب) قید
د) زادسرو (ص ۱۱۰)
- ۵ الف) یادبود
ب) صفت (ص ۱۱۳)
- ۶ الف) تا در زمانه باقی است آواز باد و باران (ص ۵۷)
ب) خورشید رفته است سر شب سراغ ماه (ص ۹۶)
ج) فدای نام تو بود و نبودم میهن ای میهن! (ص ۱۱۷)
- ۷ لبخند (ص ۱۱۳)
- ۸ الف) بیداری ستاره، در چشم جویباران (ص ۵۷)
ب) یا نه! سر بریده‌ی خورشید شامگاه؟ (ص ۹۶)
ج) به سوی تو بود روی سجودم میهن ای میهن (ص ۱۱۷)
د) دست از مس وجود چو مردان ره بشوی (ص ۲۲)
- ۹ الف) همگنان هریوه / ناوردهای هول / گرد / سجستانی / تگ / سنان / طاق / فراز آمد خواه روز صلح و بسته مهر را پیمان: «را»ی فک اضافه امروزه به کار نمی‌رود.
بهر کین سوگند: بهر حرف اضافه است.
ب) چاهسار گوش / یادهای روشن / رخس غیرتمند / چاه پستان / گلیم تیره‌بختی‌ها
- ۱۰ تو بودم کردی از نابودی و با مهر پروردی / فدای نام تو بود و نبودم میهن ای میهن (۰/۷۵) (ص ۱۱۷)
- ۱۱ آرایه‌ی تشبیه (۰/۲۵)
- ۱۲ قصه‌ها و روایت‌های شاهنامه (۰/۵)
- ۱۳ ریسمان بلند- طناب بلند (۰/۲۵)
- ۱۴ لبخند نمی‌زد یا نخندید. (۰/۵) - درس ۲۴ - ص ۱۱۴
- ۱۵ مأخوذ از نام شهر منتشا، عصای مخصوص از چوب ستبر و گره‌دار که درویشان و قلندران با خود دارند. (۰/۲۵)

۱۶ شعر خود را فقط دارای ظاهر زیبا نمی‌داند (۰/۲۵) بلکه آن را پر محتوا و ابزار سنجش خوبی و بدی می‌داند. (۰/۲۵)

۱۷ حس آمیزی (۰/۵)

۱۸ داستان‌های شاهنامه (۰/۵)

۱۹ الف- استعاره (ب) تشبیه (مشبه‌به)

۲۰ گرفتارشدن رستم در چاه

۲۱ بی‌شرمی حيله و نیرنگ

۲۲ سیستانی، اهل سیستان (۰/۲۵)

۲۳ اکنون رستم (۰/۲۵) اسیر و گرفتار (خوراک و شکار) چاه (مکر) شده بود. (۰/۲۵)

۲۴ همگی (هم‌نوعان) (۰/۲۵) صمیمی بودند. (۰/۲۵)

۲۵ این شعر، شعر بدون سنجش و فقط یک شعر زیبا و جذاب اما خالی از مفهوم نیست (۰/۵) زیرا شعری که پیام و

مفهومی نداشته باشد عالی و برتر نیست. (۰/۵) (یا هر پاسخی نظیر این مفهوم)

۲۶ کشتن شیر- غلبه بر تشنگی- کشتن اژدها- کشتن زن جادوگر- گرفتار کردن اولاد دیو- جنگ با ارژنگ دیو- کشتن دیو سفید

۲۷ مشبه: لبخند / مشبه‌به: کلید گنج مروارید یا کلید (ص ۱۱۲)

۲۸ رستم: آزادگی، اقتدار ملی و جوانمردی / شغاد: فریب، نیرنگ و ناجوانمردی (ص ۱۱۵)

۲۹ رستم - مرگ یا چاهی که شغاد حفر کرده بود (ص ۱۱۲)

۳۰ بی‌شرمیش: مشبه / ژرفی و پهناش: مشبه‌به (ص ۱۱۲)

